

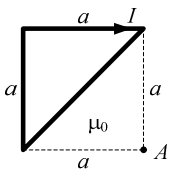
Напомене: Испит траје 180 минута. Није дозвољено напуштање сале 120 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба само овога папира и вежбанке, који се морају заједно предати. Употреба калкулатора није дозвољена. Вежбанку ставити у овај папир. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, уцртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

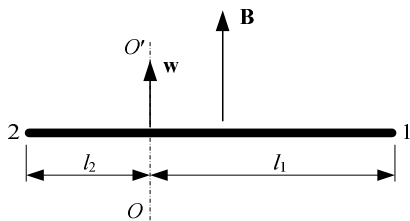
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)										КОЛОКВИЈУМ		
Група са предавања		Индекс година/број		Презиме и име								
П1	П2	П3	/							УКУПНО ИСПИТ		
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ						ОЦЕНА
1	2	3	4	5	6	Укупно	1	2	Укупно	УКУПНО ПОЕНА		

ПИТАЊА

1. Жичана контура има облик једнакокраког правоуглог троугла, катете a , и лежи у равни цртежа, као на слици. Контура се налази у вакууму, а у њој постоји стална струја јачине I према референтном смеру као на слици. Одредити вектор магнетске индукције у тачки A , која се налази у равни цртежа. Јасно нацртати референтни смер тог вектора.

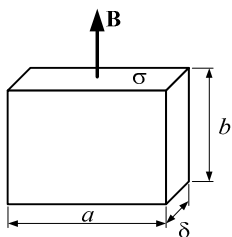

2. Прав проводан штап окреће се у сталном хомогеном магнетском пољу индукције $\mathbf{B}$ константном угаonom брзином w око осе OO' , нормалне на штап, као на слици. Вектор магнетске индукције паралелан је тој оси, а интензитет му је B . Познате су димензије штапа, l_1 и l_2 ($l_1 > l_2$). Одредити (а) електромоторну силу индуковану у штапу и (б) разлику потенцијала крајњих тачака штапа, 1 и 2. На слици јасно означити референтни смер електромоторне силе.

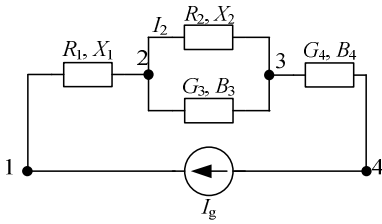

(а)
(б)

3. Танак лим, приказан на слици, начињен је од хомогеног проводног материјала специфичне проводности σ , а димензије лима су a , b и δ ($\delta \ll a, b$). У лиму постоји хомогено простопериодично магнетско поље индукције $B = B_m \cos \omega t$ које је паралелно страници b лима. Извести израз за средњу снагу Цулових губитака у лиму. Занемарити магнетско поље индукованих струја.

4. Четири пријемника и струјни генератор образују коло простопериодичне струје као на слици. Познато је $R_1 = 15 \Omega$, $X_1 = -35 \Omega$, $R_2 = 10 \Omega$, $X_2 = 30 \Omega$, $G_3 = 50 \text{ mS}$, $B_3 = 50 \text{ mS}$, $G_4 = 12 \text{ mS}$, $B_4 = 16 \text{ mS}$ и $I_2 = 1 \text{ A}$. Израчунати (а) ефективну вредност напона струјног генератора и (б) активну, реактивну и привидну снагу струјног генератора.

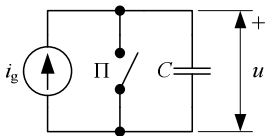

(а)
(б)

5. Пријемник комплексне импедансе $\underline{Z} = (10 + j10) \Omega$ прикључен је на простопериодичан напон ефективне вредности $U = 1 \text{ kV}$ и кружне учестаности $\omega = 1000 \text{ s}^{-1}$. (а) Одредити капацитивност паралелно прикљученог кондензатора којим се остварује потпуна поправка фактора снаге. Израчунати колика је при томе (б) активна снага пријемника, (в) комплексна снага кондензатора и (г) ефективна вредност струје прикључака ове паралелне везе.

(а)	(б)
(в)	(г)

6. За коло са слике позната је струја идеалног струјног генератора $i_g(t) = I_m \cos(\omega t + \psi)$ и капацитивност кондензатора C . Прекидач П је затворен до тренутка $t = 0$, а онда се отвори. (а) Одредити напон $u(t)$ у функцији времена. (б) Одредити колика треба да буде почетна фаза струје i_g да би, по отварању прекидача, у колу одмах наступио простопериодичан режим.

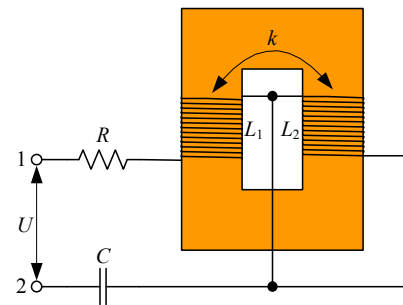

(а)
(б)

ЗАДАЦИ

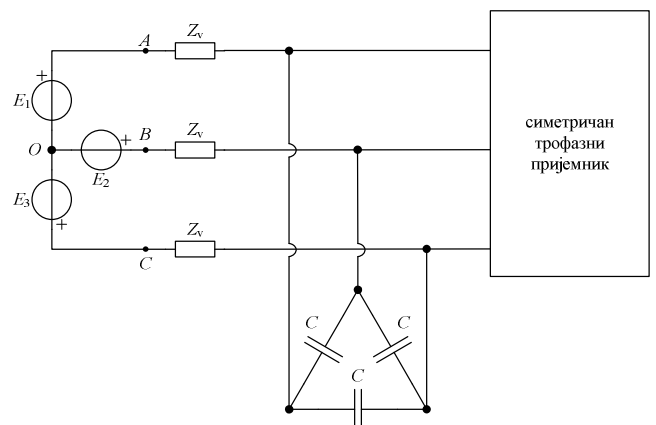
1. (Задатак се ради на првих пет страна са **предње** стране вежбанке)

Два намотаја, индуктивности $L_1 = 20 \text{ mH}$ и $L_2 = 50 \text{ mH}$, занемарљивих отпорности, на језгру од неферомагнетског материјала, отпорник отпорности $R = 50\sqrt{3} \Omega$ и кондензатор капацитивности $C = 1 \mu\text{F}$ везани су у коло простопериодичне струје као на слици. Коефицијент индуктивне спреге намотаја је $k = \frac{\sqrt{3}}{2}$. Између крајева 1 и 2 прикључен је простопериодичан напон амплитуде $U_m = 400 \text{ V}$ и кружне учестаности $\omega = 10^4 \text{ s}^{-1}$. Одредити магнетску енергију кола у тренуцима када је тренутна вредност прикљученог напона једнака половини његове максималне вредности.

2. (Задатак се ради на првих пет страна са **задње** стране вежбанке)

У колу са слике, симетричан претежно индуктиван трофазни пријемник прикључен је на симетричан трофазни генератор. Ефективна вредност електромоторних сила генератора је $E = 200 \text{ V}$, а учестаност $f = 50 \text{ Hz}$. Импедансе проводника вода међусобно су једнаке и износе $\underline{Z}_v = 3(\sqrt{3} - j)\Omega$. Активна снага пријемника је $P = 3 \text{ kW}$, а фактор снаге $k = 0,5$. Израчунати капацитивности кондензатора које треба укључити код трофазног пријемника, као на слици, тако да фактор снаге на напојном воду испред везе пријемника и кондензатора буде $k' = 1$.

Питања и задаци ће бити прегледани само уколико се налазе на одговарајућим местима.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА ИСПИТА ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 2 ОДРЖАНОГ 16. ЈУНА 2012. ГОДИНЕ

ПИТАЊА

1. $B = \frac{\mu_0 I}{2\pi a} \left(1 - \frac{\sqrt{2}}{2} \right)$. Вектор је нормалан на раван цртежа, а референтни смер му је ка посматрачу. Видети и пример са слике

3.15 уџбеника Основи електротехнике, 3. део.

2. (а) $e_{\text{ind21}} = \frac{1}{2} w B (I_1^2 - I_2^2)$. (б) $V_1 - V_2 = e_{\text{ind21}}$ (референтни смер од 2 ка 1). Видети и задатак 118 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 3. део.

3. $P_J = \frac{1}{24} \sigma \delta^3 a b B_m^2 \omega^2$. Видети пример са слике 3.81а уџбеника Основи електротехнике, 3. део.

4. (а) $U_{14} = 200 \text{ V}$. (б) $P = 240 \text{ W}$, $Q = -320 \text{ var}$, $S = 400 \text{ VA}$. Видети и задатак 198 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 4. део.

5. (а) $C = 50 \mu\text{F}$. (б) $P = 50 \text{ kW}$. (в) $\underline{S}_C = -j50 \text{ kVA}$. (г) $I = 50 \text{ A}$. Видети и задатак 306 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 4. део.

6. (а) $u(t) = 0$ за $t < 0$, $u(t) = \frac{1}{C} \int_0^t i_g(t') dt' = \frac{I_m}{\omega C} (\sin(\omega t + \psi) - \sin(\psi))$ за $t > 0$. (б) $\psi = 0$ или $\psi = \pi$. Видети и задатак 456 из

Збирке задатака из Основа електротехнике, 4. део.

ЗАДАЦИ

1. $W_{m1} = 30 \text{ mJ}$ или $W_{m2} = 0$. Видети и задатак 347 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 4. део.

2. Активна снага пријемника је $P = \frac{3E^2 Z \cos \phi}{Z^2 + 2ZZ_v \cos(\phi - \phi_v) + Z_v^2}$, $Z_v = 6 \Omega$, $\phi_v = -\pi/6$, $\phi = \pi/3$, где је Z импеданса гране

пријемника везаног у звезду. На основу квадратне једначине, добијају се две вредности за ту импедансу: $Z_1 = 2 \Omega$ и $Z_2 = 18 \Omega$. Импеданса гране еквивалентног пријемника везаног у троугао је $Z_{T1} = 6 \Omega$, односно $Z_{T2} = 54 \Omega$. Капацитивности

кондензатора потребне за потпуни поправак фактора снаге су $C_{1,2} = \frac{\sin \phi}{\omega Z_{T1,2}}$, односно $C_1 = \frac{\sqrt{3}}{1200\pi} \text{ F}$ и $C_2 = \frac{\sqrt{3}}{10800\pi} \text{ F}$. Видети

и задатак 411 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 4. део.

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА БИЋЕ ОБЈАВЉЕНИ ДО 20. ЈУНА У 8 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ (У ЛАБОРАТОРИЈИ 95а) И УПИСИВАЊЕ ОЦЕНА 20. ЈУНА ОД 09:00 ДО 10:00 ЧАСОВА. У ИСТОМ ТЕРМИНУ ЋЕ СЕ ОДРЖАТИ И ЕВЕНТУАЛНА УСМЕНА ПРОВЕРА.

Са предмета Основи електротехнике